

TEATER WANEMUINE

Sf 14598

4

D
E
T
S
E
M
B
E
R

1
9
3
5

H
M
M
C
O
S
A
S

Elegantne daam

on karusnahkade suhtes nõudlik.

Parimaid ja moodsamaid karusnahku
pakub Eesti suurim omasarnane
karusnahatööstus Vennad

A. & R. Hoff

Vabrik: Viljandis, Jaama 8.
Ladu: Tallinnas, Vene 13.

Soodsam ostukoht

igale tarvitajale on

Tartu Eesti Majanduse Ühisus

Tartus, Holmi tän. 12-18.

Osakonnad:

Tartus, Võru tän. 4 ja Söögiturg 3, — **Räpinas**, Pukas
ja Puhjas.

POOLAASTA „VANEMUISES“

O. ALOE.

„Vanemuise“ teatri käesoleva hooaja töö algas mitmeti uutel alustel, nii vormiliselt kui ka sisuliselt. Korraldati ümber teatrivalitsemise moodus — kutsuti ametisse uued juhid, värskendati ja uuendati näitlejaskonna koosseisu, teostati rida tehnilisi uuendusi jne.

Tehes tagasivaadet poolaasta tegevuse üle tahaks meelde tuletda sügisel ülesseatud lähemate aastate tööplani ning võrrelda, missugune osa ja kui suurel määral sellest I poolaasta jooksul täita on suudetud. Käesolevat hooaega alustades võeti lähemate aastate töökavasse järgmised ülesanded:

1. Asutada noorte näitlejate pealekasvatamiseks õpperühm algajaile.
2. Täiendada praegust teatri koori lavalisi eeldusi omavate Muusikakooli ja Konservatooriumi õpilastega.
3. Kutsuda ellu liikumise- ja tantsurühmad.
4. Arendada näitlejaskonna isetegevust loengute, referaat-õhtute, kontsert-hommikute jne. korraldamise kaudu.
5. Näitlejaskonna lavaliseks edasiarendamiseks korraldada harjutusi
 - a) hääleseadmises, hääldamises, diktsioonis ja sõnaväljenduses;
 - b) kehale vajalise elastsuse saavutamiseks sisse seada võimlemise ja kehatehnika tunnid;
 - c) tunneteregistri väljaarendamine ja käsitusoskus jm.
6. Mitmekesise lavalise arengu saanud tegelaskonna ühiseks ansambliks kasvatamine.
7. Bülletään-ajakirja „Teater Vanemuine“ asutamine.
8. Suurlavastuste massistseenide läbiviimiseks kaastegelaste rühmade moodustamine.
9. Lastelavastustes esinemiseks laste tantsurühmade ellukutsumine.
10. Liikumisjuhi ja kunstnik-konsultendi — kostümeeri ja ametisse kutsumine.

Vaadeldes seda tööprogrammi, võin rahuldustundega konstateerida, et peaaegu iga osa ülemaltähendatud programmist on algatud ja kohati päris rahuldavaid tagajärgi saavutatud.

Õpperühm, kuhu algul võeti vastu vaid 8 õpilast, on poolaasta jooksul kasvanud 22-le õpilasele. Juurdetulijad on teatri nooremast näitlejaskonna perest, teatri koorist ja kaastegelaste kogust. Esimese poolaasta möödumisel korraldatavate katsete järgi langeb kindlasti

osa õpilasi õpperühmast välja, kuid niisugune filtreerimine on üldise edu seisukohalt vägagi tarvilik.

Teatri koori täiendamine näib olevat õnnestunud kõigiti, sest senises muusikalavastuste arvustustes on koori edu kõikjal märgitud ühemeelselt kiitvalt.

Veel paremaid töötulemusi on andnud liikumisjuht prl. Ida Urbeli-töö, millega muusikalavastustes esitatavate tantsude kaudu on võinud tutvuda kõik, kes vaevaks võtnud muusikalavastusi külastada. Mitte väiksem pole aga prl. I. Urbeli töö näitlejaskonna kehalise kasvatuse alal järjekindlate võimlemise ja kehatehnika tundide kaudu.

Näitlejaskonna lavalise edasiarendamise alal pole teatri hoogne töö võimaldanud otsesest tundide ja seminaariumide korraldamist ja seda tööd on seni püütud läbi viia osa käsitluse ja lavaproovide juures. Kuigi üksikutega on sel alal töötatud individuaalselt.

Kõnelda juba teatri ansamblist, oleks varane. Ansambli loomine pole teostatav mõnekuulise tööga, ei isegi aasta ega kahega, vaid see nõuab pikemaajalist tööd ja ühtekasvamist. Kuid kõrvutades möödunud ja käesoleva hooaja lavastusi on märgata, ja seda on ka arvustus märkinud, teatavat erinevust. Arvustuse ja teadlikuma publiku hinnangu järgi märgitakse osade käsitlemisel ja hingestamisel teadlikumat ja oskuslikumat tööd — ning see saavutus väärib erilist hinnangut, kuna see on suurem, kuigi varjatud, kui igasugused otseselt nähtavad algatused ja reformid.

Kaastegelaste rühmad suurlavastuste massistseenide läbiviimiseks on küll asutatud, kuid enda koosseisu arvult kui ka lavadistsipliini mõttes tuleb neid lugeda veel algelisteks ja puudulikeks ning see kaader vajab aeg-ajalt täiendamist.

Lastelavastustes vajalised laste-tantsurühmad on ellu kutsutud ja teotsevad järjekindlalt kahes rühmas — nooremas 20 last ja vanemas 30 õpilast. Lasterühmade töötulemusega on publikul olnud võimalus tutvuda noorsoo- ja lastelavastuses „Maa-alused“, samuti esinevad nad ka eelseisvas laste jõulunäidendis „Ants ja nukk“.

Et kunstnik-konsultandi ametisse kutsumine oli vajalik ning on toonud kostüümide alal mõndagi uudsust ja värskest, seda võivad tõendada kõik, kes jälginud „Vanemuise“ varemate ja käesoleva hooaja lavastusi. Seni on sellel alal tegutsenud pr. Karin Siim-Juse, kes ennast sel alal ka veel välismaal täiendada kavatseb; kuid edaspidi tahetakse ära kasutada ka veel mõnede teiste kunstnike kostüümikavandeid — eriti pr. K. Siim-Juse välismaal viibimise ajal.

Täiesti algatamata on näitlejaskonna isetegevuse arendamine. Teatriruumide alatise kinnioleku ja erakordselt hoogsa töö tõttu pole võimalik olnud selleks ettenähtud loengute, referaat-õhtute, kontsert-hommikute jne. korraldamisele asuda. Näitlejaskonna isetegevust pean siiski väga tähtsaks enesearendamise abinõuks ja teisel poolaastal tuleb selleks algatuseks aega leida.

Bülletään-ajakiri „Teater „Vanemuine““ on ilmunud suuremal määral kui kavatsetud ning leidnud üldist heakskiitmist, olgugi et sel-

les pole suudetud käsitada kõiki ettenähtud alasid. Nii näiteks on seni ilmunud 3 numbrist täiesti välja jäänud publiku sõnavõtt, mida teater heameelega ootab! Ajakirja esimene number lõppes müügilt juba enne järgmise ilmumist. Nr. 2 on lõpukorral ja 3-dat on samuti järel vaid veel üksikuid eksemplare. Selle ajakirja nii suurt levikut tuleb pidada täiesti erakordseks.

Vaadates tagasi ülesseatud tööprogrammile ja sellele, misugune osa sellest täidetud, peab märkima, et teatrivalitsus on kõigiti püüdnud täita Tartu teatripubliku nõudeid ja pakkunud värskendust nii palju kui see antud oludes on olnud võimalik.

Peale sisemiste ümberkorralduste on võimaluste piirides parandatud ja uuendatud teatrit tehniliselt. Nii on ümber korraldatud lava ja valgustuse sisseseade jne. Erilise märkimisväärse tehnilise saavutusena tuleks nimetada pöördlava ehitamist, mis ühtlasi oli Eestis esimeseks pöördlavaks. Veel oli kavatsusel praeguse saali põvahepeal lahened uue teatri-randa tõstmine, kuid kuna saali ehitamise küsimus, siis sellest kavatsusest on loobutud ja lepiti vaid praeguste saalitoolide üksteise külge kinnitamisega.

Tänu Tartu teatripubliku hindamisoskusele, mis on avaldunud teatri külastajate arvu tõusus ja rahuloluga pakutud etenduste kohta, on teater taastamatult võinud teha kenakese hüppe kõrgemale. Sellega on kadunud kahtlus nagu ei oleks Tartu teatripublik kunsti suhtes vastuvõtlik. Oldi arva-

Ülal: Arno Niitof laulab „Pajatsides“ Tonio osa.
All: Harry Kaasik laulab „Pajatsides“ Beppo ja Arlekiini osasid

misel, et Tartu teatripublik jälgib meelsamini ainult pinnalisi lavastusi, kergesisulisli jante või sisutuid operette. Kuid käesolev teatrihooaeg on heitnud selle arvamise, sest on ju lavastatud peaausjalikult sisukaid kunstiväärtuslikke teoseid ja, nagu öeldud, publiku arv on kasvanud.

Täiesti täpsalt on täidetud esimesel poolaastal ettenähtud sõnalavastuse osa. Kuna kõik sõnalavastused keskmiselt on välja kannatanud rohkem etendusi kui eelarves ette nähtud, siis esimese poolaasta viimase sõnalavastuse „Mikumärdi“ esietendus peab järke ootama, kuni praegune sõnalavastuste repertuaar enam-vähem „ära mängitud“. Seni on kõige rohkem kordi mängitud August Mälk'i „Mees merelt“ (15 korda). Selle järgneb Oskar Lutusu „Tagahoovis“ (A. Särevi dramatiseering) — 14 etendusega. Mõlemate teoste mängukordade arv oleks võinud olla veelgi suurem, kuid kuna vahepeal oli väga palju välisetendusi ja kontserte, siis lihtsalt pole jätkunud mängupäevi, sellest hoolimata, et teater viimasel ajal on andnud pühapäeviti 3 etendust ja laupäeviti 2 etendust päevas. Praegu peetakse nädala mängukava koostamisel silmas, et see oleks võimalikult mitmekesine, mistõttu ka rohkema etenduste arvu puhul (8—9 etendust nädalas) nädala jooksul tuleb 2 korda mängule ainult iga käesoleva ehk eelmise nädala esietendus. Seega on siis ka veel „Tagahoovis“ ja „Mees merelt“ repertuaaris püsimine võimalik. Teised I poolaasta sõnalavastused Ed. Vilde „Pisuhänd“, Mait Metsanurga „C. R. Jakobson“, É. Zola „Sa ei pea abielu rikkuma“ (Thérèse Raquin) ja Aino Kalda „Mare ja ta poeg“ tulevad kordamisele vähe-mal määral.

I poolaasta sõnalavastuste hulka kuulub ka veel Hugo Raudsepa „Mikumärdi“, milline teos on autori poolt „Vanemuise“ teatri tarvis ümber töötatud ja ajakohandatud ning tuleb mängule Karl Otto juhatusel. Kuna aga, nagu ülemaal öeldud, teater pole suutnud I poolaastal käesolevaid sõnalavastusi ära mängida, siis „Mikumärdi“ esietendus on jäetud jaanuarisse.

Eelmistest aastatest rohkem rõhku on pandud ooperilavastustele. Muusikalavastuste hooaeg avati Ev. Aava ooper „Vikerlastega“, mille lavastust kogu aeg on jälginud ebaõnn tegelaste haigestumise näol, mis aga hoolimata sellest on läinud hea eduga 7 korda, ja mille menuskus pole veel lõppenud. „Vikerlased“ jäävad „Vanemuisele“ kindlasti suuremate rahvusliste tähtpäevade pidulike etenduste palaks. Teise ooperilavastusena jõudsid 7. dets. esietendusele P. Mascagni „Talupoja au“ ja R. Leoncavallo „Pajatsid“. Mõlemis lühiooperis on leidnud rakenduse kõik „Vanemuise“ muusikalavastuse jõud. „Pajatsides“ debüteerib ooperi laval Tartu populaarsem kontsert-laulja Arno Niitof, teise uue tegelasena samas ooperis esineb end. Pärnu „Endla“ teatri näitleja Elsa Maasik. „Talupoja aus“ esineb külalisena pr. A. Kopli-Viegandt. Teised osalised on Tartu publikule tuntud varemaist ooperilavastustest.

Praegu on harjutusel Puccini „Boheem“, mida möödunud hooajal loeti õnnestunuks „Vanemuise“ ooperilavastuseks ning mis sai väga hea arvustuse osaliseks. Eelarve ja tööplaani kohaselt on ette

nähtud kõigest 2 ooperilavastust, seega on „Boheemi“ repertuaari võtmisega juba üle pakutud. Ent peale selle on teatril kavatsus veebruaris lavastada Tšaikovski „Padaemandat“, nii siis 4 ooperit aastas, mida tohiks nimetada Vanemuise teatri muusikaliseks uuestisünniks, ja kuna sellised ooperilavastused on Tartus väga hea vastu võtu osaliseks saanud, siis peab lootma, et see jätkub nii ka tulevikus.

Operetihooja avas „Veenus siidis“, mis on läinud seni hea eduga. Operettidest tuleks vahepalana kordamisele „Kõrvelaul“, mis läheb vaheldamisi Tooni Krooni ja Elsa Maasik'uga peaosades.

Noorsoolavastusi ei ole I poolaasta jooksul valmistada jõutud ja seda ala on täidetud ühelt poolt Ed. Vilde „Pisuhännaga“, lasteetendustest H. Visnapuu „Maa-alustega“ ja koolinoorsoo isetegevuse äratamiseks teiste koolide ettekannetega „Vanemuise“ näitejuhtide juhatusel. Lasteetendusi on Vanemuine I poolaastal andnud 2 — H. Visnapuu „Maa-alused“, mida seni on mängitud 7 korda, tavalise 2 või 3 korra asemel ning mille mängimist veel jätkatakse. Harjutusel on jõulutükk „Ants ja nukk“, mis tuleb esietendusele 22. dets.

I poolaasta tegevus lõpetatakse traditsioonilise vana-aasta kavaga.

Nii siis on kokkuvõttes „Vanemuise“ teater I poolaasta jooksul valmistanud sõnalavastusi 6, ooperilavastusi 2 ja operetilavastusi 1; valmimisel on veel seitsmes sõnalavastus „Mikumärki“. Seega kokku 12 lavastust. Peale selle vana-aasta-õhtu ja seltsi 70 a. juubeli perekonna-õhtu segakava, mis on enam kui aukartust äratav töökoorem.

MÖÖBLIT

ei osteta aastaks,

vaid kogu eluajaks!

Ainult kvaliteeditöö

suudab rahuldada Teid kestvalt. Kuigi see alul tundub kallimana, võrreldes tavalise turutööga, ta valmistab Teile kestvat rõõmu.

Külastage

meie mööbliladu! Veenduge isiklikult meie mööbli maitsekuses, kvaliteedis ja hinnaväärsuses. See ei kohusta Teid millekski. Soodsad maksutingimused.

A/S. MASSOPRODUKT

MÖÖBLITEHAS TALLINNAS

S. Tartu mnt. 73. Telefon 308-96. Trammipeatus Laulupeo tänava nurgal.

MASSLAVASTUSED

DR. V. HION'iga

jutuajamiselt

Masslavastuste all mõistetakse tavaliselt lavastusi, kus palju tegelasi viibib korraga laval. Niikaua, kui aga selliseid lavastusi võetakse ainult masside väljatoomise seisukohalt, ei suhtuta nendesse õieti. Võiks kõnelda loomulikust massist ja stiliseeritud massist. Viimane vorm hästi väljatöötatuna on küllaltki ilus ja omab ka eluõigust, kuid ainult siis, kui kogu lavastus on stiliseeritud. Õige masslavastus aga peab pakkuma elu loomutruult ja ehtsalt. Iga stseeni, kus esineb hulk tegelasi, on võimalik teha nauditavaks just hea koosmängu olemasolul. Õieti hulga isikute esinemine saavutab mõju haripunkti siis, kui nad kõik on läbi imunud teose, lavastuse ideest. Igaüks peab täitma teadlikuna oma osa selles suures mosaiigis, mis antud lavateos pakub tervikuna. Kogu küsimuse lahendus peitubki õieti ansambelis, koosmängulises tervikluses. Tõeliselt küps lavastus ei tohi kuidagi segada vaatlejat oma teisejärguliste osadega. Siin on üks kõikide Eesti teatrite suuremaid nõrkusi. Tuleks püstitada nõue, et just teisejärgulisi osasid peaksid mängima vilunumad — kõige võimelisemad. Peaosa juba oma olemuselt pakub palju võimalusi väljendusiks ja nüansseerimiseks. Peaosas on areng ja pinge. Näitleja elab mängides sisse ning pole siis just ime, kui ta ka midagi saavutab. Imestada on aga siis, kui „statist“, kellel on rääkida kümme rida teksti, astub lavale, loob „tüübi“ — elava inimese. Halb näitleja ei kõlba suurde ossa, kuid väikeses osas on ta veel vähem suuteline.

Meie professionaalteatrid — „Estonia“ ja „Tallinna Töölister“ kaasa arvatud — pole vist küllalt teadlikud koosmängu tehnilise arendamise võimalustes. Meie lavapraksises on iga tüki puhul tuntud nn. pearaamatud ja siis veel osad. Laval aga toimub selliseid kuroosumeid, et näitlejad võivad mängida küll oma osa näit. 1. ja 4. vaatuses ning seda, mis toimub 2. ja 3. vaatuses, nad ei tea ja see neid ei huvitagi. Selline nähe on kunstiteatri seisukohalt otse lubamatu. Iga näitleja peab elama kaasa kõik näidendi faasid. Inimene, kes seda ei taha või ei suuda, pole üldse näitleja vastutusrikka kutse vääriline.

Tavaliselt lavateos on ehitatud dialogile. Miks ainult nii? Kas ei või ka suuremaid hulki panna rääkima? Vastatakse, et see olla tehniliselt raske, peaaegu võimatu. See on aga teostatav, ent suure vaeva ja pingutava töö läbi. Kui kaasaja laval ilmuvad suured hulgad, siis täidavad neid osi nn. statistid. Pole siis ka ime, et ringmängki, mis elus on uljas ja tujukas, laval esineb tehtuna ning

käib komando järele. Statiste tõelises kunstiteatris ei ole. Võetagu või lihtne näide — ukse juures seisvat teenrit tõesti elavana ja meeldesöövivana on mõnigi kord raskem luua kui kangelast. Meie teatrite kiire tempoga loodud lavastustes isegi väiksemad osad, rääkimata siis veel teenrist, jäävad kahe silma vahele.

Masside mõjuka lavaletoomise saladus seisab ainuüksi iga stseeni otse tikkimisele võrdses väljatöötamises. Näitejuhil peab olema täieline kujutus iga tegelase ülesannetest. Osaline massistseenis pole mingi pime karjas kaasasammuja, vaid tal ka enesel olgu selgus nii enda kui ka iga kaaslase osatähtsusest, enda kohast ning liigutustist ning selle kooskõlastamisest teistega. Et kontrollida iseend ja ja kaasa elada kogutervikuga, tuleb igale massistseenis esinejale võimaldada korda-mööda saalist vaadelda stseeni. Ainult kõrvalt vaadates selgub, miks teatud kohal on vajalik liigutus või vaikimine. Nii luuakse tõeline, realistlik mass. On päris õige väide, et hästi massistseenides mängida on hoopis raskem kui sõnalis osas. Näitejuhi suur vaev aga seisab igale üksikule selgekstegemises, millist osa see täidab massis ja mis ta peab olema. Kui näitejuht seda suudab, siis on ta võitnud. Realistlikesse lavastusisse stiliseeritud masside toomine on teatrikunsti vastu patt. Kui ei suudeta realistlikku massi luua või pole selleks aega, siis tehtagu seda lava taga, ent kui astuvad rambivalgusse inimesed, siis nad peavad mõjuma nagu elu ise. Samuti on ka mõttetu loota, et kümneinimeselise rühmaga saavutatakse seda efekti, mis loovad elus sada.

Seoses masslavastustega kerkib veel rida küsimusi — nagu lavalise ehtsuse, tasakaalu probleem üksiku isiku ja massi vahel, ruumi-probleem jne. Miks mass asub korra ees, korra taga, miks ta esineb nii ja mitte teisiti — see kõik oleneb teose ideest ja sihist, mida taotleb lavastus.

Kriitik peab alati leidma, millist ideed on taotlenud lavastaja, kui ta seda ei taipa, siis pole ta oma ülesaannete kõrgusel. Näitejuht masslavastustes mängib erakordselt tähtsat osa ja on väärtulik vaid siis, kui ta suudab end teistele mõistetavaks teha. Näitleja juures on nõutav lavaline ekspressiivne võime, näitejuhilt aga oodatakse selgust ja asjalikkust lavastuse sihtjoonte, raskuspunktide püstitamisel, meetodite leidmisel ja oskust neid kõigile kaasamängijaille selgitada. On tarvis, et teda mõistetakse, et ta sõnad inspireeriksid

SUURIM VALIK LÖUNA- JA KOHVISERVIISE

kodu- ja välismaa vabrikutest alates kr. 7.50
6 inimesele!

Iga serviisi osa (tass, taldrik, vaagen jne.)
on ka üksikult müüa.

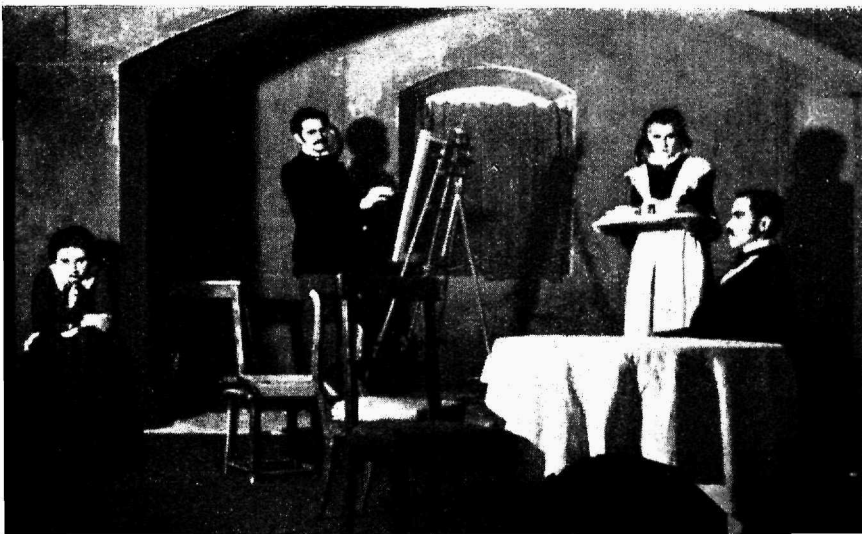
E. W. JÜRGENS

ÜLIKOOI 2.

looma. Näitejuhi peamine voorus seisab aga heas tervikluse ja stiilitundes. Poleks sugugi ülearune, et meie näitejuhid uue tüki lavale toomiseks valmistaksid kirjaliku kava, kus oleksid märgitud kõik detailid. Harilikult on teatrites veel suureks paheks, et neid ideid, mida avastab näitejuht, kannab ta ainult ise. Keegi muu ei ela nii sügavalt kaasa, kellelgi pole täielist osasaamist. See on näitejuhtide peamine viga. Neil tuleb enestel väljendusis niivõrt areneda, et nad kiiresti suudaksid tõmmata kogu trupi oma idee kaasakandmisele ja -rakendamisele.

Laval ei esine ühtki poosi, liigutust ega häälevarjundit, mida ei suudeta ehtsalt teha. Tõrkuja on aga enamail juhtumeil näitleja ise. On juba korra kujunenud nõnda, et komöödia puhul tehakse „koomikat“ — odavat palagani. Situatsioone ei kasutata kaugeltki otstarbekohaselt ära. Naljategemisel „lüüakse“ publikut nagu kirvega. Meie publik on ise ka selline, et ta sageli naerab just seal, kus pole koomikat, vaid esineb tehniline viga. Suureks veaks nii üksiknäitlejate kui ka massistseenide lavastamise puhul tuleb pidada veel kehatehnika puudumist. Keha on näitleja tööriist ja seda on ta kohustatud esmajoones valitsema. Praeguses „Vanemuises“ rõõmustaval kombel leiab teostamist süstemaatiline kehatehnika — sellele tööle tuleks teatrielus aga anda hoopis suurem osatähtsus. Ka on paljude näitlejate lavasse suhtumine väär. Lava on tempel, kus naerdatakse pahede üle ja antakse juhiseid ning deviise elule. Nii kaua, kui näitleja tunneb end teatri juures komejandina, ei ole mõeldav edu. Lõpuks on ka viimane aeg teha lõppu nn. star'ide süsteemile. Star'id on õieti andekate paraad andetute kulul. Pole aga tarvis paraadi, vaid loomingut ennast. Need ajad on möödas, kus saadi ainult „särtsuga“ mängida. Tänapäeva Eestis ei ole aristokraatiat — sama vähe on põhjust seda tõugu otsida lavalt.

Kogu Eesti teatriprobleem seisab lähedas seoses meie olude pii-

Stseen „Sa ei
pea abielu
rikkuma“
1. vaatuses
— L. Lindau
A. Randviir,
K. Taniloo,
E. Nüssik

ratusena. Vähesed elanike arvuga linnad ei võimalda menukamailgi tükki püsida päevast-päeva aastate kaupa laval, nagu see toimub metropolides. Meie publik nõuab üha uut! Teater, et püsida, peab seda andma. Seejuures teater aga ei tohi minetada oma peaülesannet — olla kunstitempel. Elada saavad mõlemad sõbralikult kõrvuti vaid siis, kui leitakse sobiv kompromiss — see seisab teatrite kindlakujulises töösüsteemis. Tuleb anda küllalt palju lavastusi, kuid igale varuda vajalik ettevalmistus. Poolküpsede lavade lavalettoomine selleks, et täita repertuaari, on teiste sõnadega teatri surmamine. Tükk on siis küps, kui näitejuht ütleb, et ta tõesti ei oska enam midagi juurde lisada. Kui aga leidub veel ainet viilimiseks — siis tuleb ka selleks anda aega. Oletame, et teatri juures on neli näitejuhti. Selleks, et need saaksid kavakindlalt ja edukalt töötada ning publiku uudsusjanu rahuldada, on vajalik repertuaari kindlaksmääramine vähemalt kahe aasta peale. Igale näitejuhile tuleb anda tüki lavale toomiseks kolm kuud aega. Kui siis igal neist on paar lavastust, kujuneb aja jooksul iseenesest süsteem. Näitejuhil on ikka üks tükk lavaküpseks saamisel, teine algamisel. Selle pideva töö teostamine aga eeldab hoopis enam tähelepanu omistamist lugemisproovidele. Juba nendegi tükki lugemisproovidega, mis repertuaris alles järgmisel hooajal, tuleb varakult alata. Näitlejad peavad pidevalt tükiga kokku kasvama. Nõnda kaob iseenesest mõttetu kodune pähetuupimine. Süstematiseeritud töö juures näitleja õpib teksti iseenesest selgeks lugemisproovidel. Sama maksab ka massistseenide kohta, milliseid tuleb võtta harjutamisele üksikult, kui aga jätkub vaba aega ja nõnda kasvatada näitlejale omaseiks.

Tõsine teatritöö võtab tegijailt kogu nende aja. Et aga vähegi puhkust lubada, siis otstarbekohase töökorralduse juures pole võimatu, et üks kuni kaks päeva nädalas saab iga näitleja täielise vabaduse.

*Siin „Ma-
re ja ta
poja“*

*1. vaatuses
- L. Reiman,
A. Randviir,
R. Ralassepp*

KULISSIDE TAGA

ÜKS VÖRDLEMISI PÖRUTAV ELAMUS. (VÖIB OLLA KA JÖULUJUTT)

Olin kord vaimustud näitleja elukutsest. Mitte, et ise oleks kunagi selle mõttele tulnud lavajõuks (või lavanõrgaks?) saada, aga lihtsalt, kütkestas. Veel rohkem — olles suuremeelne — ütlen: kadedaks võib saada.

Täna on näitleja tema hiilgus krahv see ja see, homme on ta pätt. või kalavenelane, ülehomme aga liigub jälle vürstide ja teiste aadlike salonges nagu oma kodus. Üldiselt muiudugi sümpaatia kaldu rohkem sinise vere kujutlejate poole. Imestasi, kust pagan nad sellised peened kombes ja kuninglikud esinemised on õppinud. Lihtsalt — aukartus. Ja mitte üksi väline nobless ei tundu ehtsana, vaid palju tähtsam — sisemine kah. Kui kärgib või muidu vihastab, siis täna salaja jumalat, et istud publiku hulgas — kurat teab, mis veel ära ei tee! Ja kui keegi armub või armuavalduse teeb, noh — siis usud kindlasti, et kui ta oma kallimat ei saa, siis on selle mehe elu läbi.

Kord juhtus selline lugu, et mängiti teatris ühte väga traagilist tükki peenema seltskonna elust. Ei mäleta enam, kui peenike just, aga meie harilikud von'id olid seal toapoisteks. Esimene vaatus võttis silmad vett jooksmas. Keegi revolutsioonija ohvitser on tulnud vangistama vürstinnat, tema lossi. Aga vürstinna on suure võlumiskusega naisterahvas. Ohvitser armub temasse üle kõrvade, kuid kohusetunne on püham. Ta vangistab krahvinna, s.o. vürstinna, aga tunnustab talle oma armastust. Enesega rasket võitlust pidades — naine palub end lasta põgeneda — ohvitser otsustab enese tappa. See stseen aga, nagu näha, jääb teise vaatusse ja esimene lõpeb haruldase aplodismendi saatel. Paljud nutavad. Üks daam minu ees nuuksub. Mul on imelikud neelud kurgus.

Otsustasin siis, et katsun pääseda kulisside taha, ja seal isiklikult kas või katsuda trööstida teda ja tänada suurepärase elamuse eest.

Tänu oma suurele tutvusele teatrivalitsuse juures, õnnestus mul peagi pääseda näitlejate tuppa.

Ja see, mis seal aset leidis, oli enam kui masendav. Olin täiesti jahmunud.

Seal istub too üllas leitnant, on saapa jalast ära võtnud ning õiendab midagi selle kallal. Ise räägib:

„Pagana kingsepa näru, — mis pooledtallad need sellised on, — kolm päeva jalas juba auk sees. Iga nädal lase sedasi saapaid tallutada.“

Ja vana vürst, kes terve oma abikaasa vangistuse protseduuri ajal oli käitunud ja esinenud äärmise suurtsugusega, vastas leitnandile:

Stseen „Mare
ja ta poja“
3. vaatuses

„Hea, et sa ikka veel saapaid tallutada jõuad — mina pole saanud enesele lubada seda lõbu juba kauemat aega. Raha kulub teistigi näpu vahelt.“

„Oi sa tont,“ kargab nüüd äkki ohvitserile pähe, „oleksin unustanud — too homme minu matsalka kaasa, vaja sauna minna. Too teatrisse.“

Nüüd ilmus tuppa uus tegelane. Frisöör, või midagi niisugust. Ütles:

„Kohendasin Olli parukat, — ta pidi ju tal etenduse ajal peast ära kukkuma.“

„Õigus jah,“ vastas ohvitser, „parukas oli õrnalt peas. Ja mul parajasti käsil need rasked sõnad, — siis pean ma lunastama verrega oma armastuse, — vaatan Ollil pool pead must, teine pool valge. Ta ise ei märkagi mänguõhinas. Sosistasin siis ruttu: ära keksi nii ägedasti, skalp tuleb maha.“

Jäin päris tummaks. Õieti väga veider on ju selline lugu: just praegu on mõni krahv su oma silmade ees rasket hingelist võitlust pidanud, kohutavat traagikat läbi elanud, sul omal praegugi veel nutt kurgus, aga nüüd seisab seesama krahv siin, — kõik, nagu kord ja kohus —, hiilgav munder seljas, ordenid ja muud, mõõkki alles käes, naerab ning ajab seda kõige igapäevasemast, labasemat juttu!

Nagu ei tulekski tal juba paari minuti pärast jälle laskuda südantlõhestavasse seisukorda. Naerab vaid ja jutustab, kuidas turul keegi lihunikueit voorimehele vastu kõrvu andnud, nii et „habe värisenud“.

Ja minul on süda alles praegu mõrane ja tema siin — lihtsalt naljatab!

Tulin ära.

Nii jõledalt inimesi petta ka ei saa.

Teatri sõber K. Toslem.

Koloniaal- ja tubakakauplus

A. KUUS

Tartus, Kaubahoov 18, tel. 9-13.

EN GROS JA EN DETAIL
JÄLLEMÜJATELE $\frac{0}{10}$ $\frac{0}{10}$

Kudumise, vaiba ja käsitöö

VILLAST LÕNGA

laos alaliselt suures valikus. Pudu- ja moekaupu, voodri- ja pesuriideid ning lgasugu tarbeid rätsepatele. Hinnad odavad. Müük suurel ja väikesel arvul.

AUGUST LEIB

TARTUS, PROMENADI TÄN. NR. 9.

Lugupeetud perenaised!

Meie kauplused

Tartus:	Ülikooli 7	telef.	12-59
	Tähe 72	„	12-18
	Narva 9	„	12-22
	Narva 123	„	14-08
	Riia 125	„	14-50
Valgás:	Vabaduse 32	„	32

on alati Teie teenistuses.

ÜHISUS „LÕUNA-EESTI EKSPORTTAPAMAJAD“

Tartus, Teguri tn.

Telef. 11-24, 11-28, 11-64

Mis soovivad naised

näha teatris?

Franz Molnári ainetel.

Tükid, mis meeldivad naistele, meeldivad publikule — sest naised ongi tänapäeva õige teatripublik. Muidugi ka mehi istub saalis, kuid vähesed neist oma algatusel: vaid väike salk kunsti- ja kirjandusehuvilisi. Neid on näha esietendustel surumas üksteise kätt; neid tunakse pea kõiki. Noh, ja siis veel kutsehuvilised — nimelt arvustajad. Kuigi enamik teatrikritikuist on mehed — nende mõju teatrile on tihti minimaalne. Sest publik teeb kassa ja kassa käsutab lava. Rafineeritud kunstimaitse ja teoreetilised teadmised on praktilise väärtuseta, kui neil puudub kontakt publiku loomupärase teatritarbega. — Kunagi vanasti võis näha seisuplatsis vaimustatud noori mehi. Nüüd see koht on tühi. Ainult sõdureid kohtub veel mõnel rahvaetendusel. Siis nimelt, kui pilet tuleb odavam kinost. Enamik tänapäeva mehi läheb teatri ainult selleks, et sinna saata oma naist. Võimalik, et eesriide kerkides saab mees samu elamusi kui nainegi — kuid esimese tõuke annab ikka naine. Tema on see, kes ütleb: „Täna õhtul lähme teatrisse!“

*

„Sa ei pea
abieli
rikkuma“
lavastuses
Thérèse
Raquin
(L. Lindau)
ja Laurent
(A. Rand-
viir)

Klassiline repertuaar — see on peatükk omaette. See jätkem praegu kõrvale. Siin tahetakse vaid anda paar põhimõtet lavakirjanikule, kes soovib edu. Muidugi öeldakse: talent... Loomulikult. Kuid sellest ei piisa. Enne kõike tuleb arvestada teatri elavate seadustega — publikuga s.t. tänapäeva naistega. Ilmneb, et põhimõtted, mis sajandivahetusel tüki menule olid mõõtuandvad, on tänapäev pea täiesti ümber paistatud. Tollal oli elu vool kuidagi rahulik. Seltskond oli jõukas. Elati hästi ja ärritusteta — oli peaaegu igav. Teater oli

kohaks, kust otsiti erutavaid ja vapustavaid elamusi, et aeg-ajalt pisut tuulutada unarusse jäetud meeli. Kes kahtleb, et tänapäeva elu on ärritavam, närvepiitsutavam? Isiklik eluvõitlus ja teravad ühiskondlikud probleemid — kõik see nõuab ergukulu ja jõupinget. Ja kuigi mees eluvõitluses võib-olla seisab esikohal, ei saa nainegi tänapäeval isoleeruda kööki ja lastetuppa — temagi kannab samu muresid kui mees, kuigi vahest nähtamatul kujul.

*

Naine, omades külgesündinud tungi ilu ja illusioonide järele, ei taha kaotada kontakti kunstiga, hoolimata igapäeva muredest. Sellepärast on just tema see, kes tõuget annab mehele teatrisse minemiseks. Kuid kõik liiga võrstsitatu, liiga erutav on talle nüüd laval vastuvõtmatu. Päeva pingutusist väsinud närvid ei vaja enam uusi piitsutusi, pigemini nad tahavad puhata. Võib-olla kolm-nelikümend aastat tagasi oleks publik jäänud tukkuma nende tükki juures, mille menu praegu vastuvaieldamatu, kuna mõnigi tükk, mis kunagi tähendas sensatsiooni, on nüüd lihtsalt talumatu.

Publik ja samuti naine tahab tänapäeva teatris näha head vaimukat tükki, mis oleks põnev, kuid mitte erutav. Ta tahab näha inimesi, kes käituvad korralikult, kuid mitte metsikute koletistena üksteise kallale ei sööstu. Ta ei taha laval näha ühtki mõrva, surnuksipistmist, hingelist kõlvatust, ei ülepingutatud mõtteid ega tundeid. Ta tahab teatrist lahkuda võib-olla pisut liigutatult, kuid kindlasti värskendatult. Ja võib-olla veel tahab ta näha laval lähedast sellele seltskonnakihile, kuhu kuulub ta ise. Kaua oli seaduseks, et laval oli menu vaid kõrgemal seltskonnal: vürstidel, printsidel ja hoovidaamid. Kuid vaevalt võib tänapäev uskuda nende rahvatükki mõjusse, milles näitlejad vahetpidamata frakis ümber jooksevad.

Nii siis resümees: publik ja sellega naine tahab tänapäeval leplikke, vaimukaid tükke, mängitud ta enda miljöös, ta enda mõtte- ja tundepeirides.

FOTO-ATELJEE

H. RIEDEL JA H. EGGERT

SUURIM JA MOODSAIM TARTUS

ERIALA PORTREED JA LAVAVÕTTED

Esinejad
„Talupoja
aus“
H. Aren-
Wiirman,
E. Kruuda,
A. Tiik

Kolm lavastust

„THERESE RAQUIN“ RIKKUMA“

THERESE RAQUIN.

„Postimees“ (R. Janno).

„Vanemuises“ oli lavastaja pearõhu pannud draama sünge õhustiku esilemanamisele. Poodium, millel mäng käis, aitas omalt poolt oma ruumipiiratuse ja kokkusurutisega sellele tugevasti kaasa. Niisama oli kogu ansambel surutud süngistava sordiini alla nii mängus kui sõnas, kusjuures valgusefektid aitasid vastavat meeleolu tugevasti süvendada. See kõik oli tehtud õnneliku käega.

Osakandjaist andsid Lisl Lindau ja A. Randviir (Thérèse ja Laurent) oma parima neis stseenides, kus südametunnistuse piin ja mõrvahirm purskub mahasurumatuks ahastuseks, üksteise süüdistuseks ja vastastikuseks julmaks piinamiseks. Esimese vaatuses ja teise vaatuses esimeses pooles aga, kus kõik see on alles n. ö. ettevalmistusel või kobrutab alles varju all, oli tunda poosi ja mängukunstlikkust.

Madame Raquin'i mängis Kadi Taniloo. See oli näitleja senises repertuaaris kahtlematult raskemaid osi ja võib rõõmuga märkida, et tulemused olid kõigiti rahuldavad. Ema-

lik hellus ja hardus, meeleheide peale poja surma, raev mõrvarite avalikuks-tulekul — see kõik leidis küllaltki veenava tõlgitsuse. Draama õudsemad stseenid, mõrvad halvatud ema ümber, õnnestusid oma ehtsuses paljus osas just seetõttu, et ema oma trotslikus tummuses ning liikumatuses suutis hoiduda liialdusist, mis sääraстал puhkudel kergesti tekivad ja kõik võivad nurja ajada.

„Uus Eesti“ (J. Sütiste).

Halastamatu naturalismiga käsitleb Zola oma romaanis „Thérèse Raquin'is“ kahe armastaja abielurikkuvat kirge ja selle traagilist lõppu. Zola avab meile üksikasjalise täpsusega romaani peategelaste psühholoogilised seisundid, teoses esinevad olukorrad, juhtumid ja prantsuse väikekodanlise miljöö, milles kujuneb see kiretragöödia. Kõik see kokku annab kõikumatu põhikoe väljakasvavale draamasündmustikule.

Kuid nelja vaatusse surutud lava-teoses jääb mattunud kirgede pidev esilepukkemine nõrgaks. Nii et reklaamis välja kuulutatud „alasti kirgede“ draama asemele saame laval siiski sisepiinade tragöödia.

Lavapilt
Ruggiero
Leoncavallo
ooperis
„Pajatsid“.
Dekoratsi-
oon Vold,
Haasilt. All:
Linda Tubin
— laulab
„Talupoja
aus“ San-
tuzza osa

„Vaba Maa“ (A. K.).

Lavastusega „Vanemuine“ oli tulnud hästi toime.

Osakandjad rahuldasiid. Teistest on põhjust eriti välja tõsta Kadi Tanilood madame Raquinina, milles ta näitas läbituntumat ja süvenenemat mängu kui varemates osades. Eriti mõjuvalt ja meeldejäävalt esines ta viimases vaatuses halvatusena. Kui ta edaspidi jääb ainult sõnalavastuste alale, siis võib talt kujuneda vägagi tüse draamajõud.

„TALUPOJA AU“ JA „PAJATSID“

„Postimees“ (Ed. Oja).

Mainitud etenduste huvipunktiks osutus kahtlemata meie tuntum. soliste bariton Arno Niitof, kes esmakordselt esines muusikalavastuses (Tonio „Pajatsites“). Niitof'il on lavalist närvi. Tonio on kuju, keda sugugi kerge pole esitada, Niitof aga tuli sellega hästi toime, andes kohati väga kaasakiskuvaid elamusi. Karakterne klaunlik interpretatsioon muusikas oli hästi läbi mõeldud ning püsis intelligentsuse piirides.

*Lavapilt
Pietro Mascagni oope-
ris „Talu-
poja au“
(Cavalleria
Rusticana)
Dekoratsi-
oon Vold.
Haasilt.
All: Elsa
Maasik —
laulab
„Pajatsides“
Nedda osa*

Nedda osas „Pajatsites“ esines esmakordselt „Vanemuise“ sopran Elsa Maasik, kes oma puhtakõlalise ja sädeleva häälematerjali ja lavalise elavusega väga sümpaatse mulje jättis. Omalt põhiiseloolest Maasiku häääl on lüüriline, ulatuslik ja jõul' kandev. Asjatundlikul kooli jätkamisel Maasikust võiks kujuneda meile silmapaistev koloratuursopran. Vajalikud looduslikud tingimused selleks on olemas.

Harry Kaasik Arlekiinina Colombiini mängus („Pajatsid“) sooritas oma serenaadi väga sobivalt. Kaasiku häääl pole jõuline, tagasihoidlik saade nimetatud kohas võimaldas tema lüürilise ilusakõlalise hääle mõjulepääsu.

„Cavalleria rusticanas“ uute jõududena esinesid Rud. Undrits ja Alvi Tiik. Viimase „Lucia“ oli üldiselt vastuvõetav, häälekäsitamiselt siiski noor. Puudub kõlavus ja kandvus. Undritsa häälega polnud kõik korras.

Ettekandelt märksa parem oli „Pajatsid“. Juba üksi koosseis oli huvipakkuvam.

Ed. Tubin muusikajuhina valitses asjatundliku kindlusega kogu ansambli. Orkester, eriti keel- ja

EESTI UNION

KINNITUS AKTSIASELTS

Juhatus :

Tallinn, Suur Karja t. 18

Telefon 445-10

Lõuna-Eesti osakond :

Tartu, Suurturg 15

Telefon 15-62

Juhataja hr. Fr. Eres

TULE

veo-, auto-kasko-, klaasi-, murdvarguse-, sõja- ja kodanlike rahutuste, õnnetusjuhtumite

ELU

KINNITUSED

puupillide rühmad kõlasid puhtalt ja kokkusulavalt.

Arvukas kuulajaskond reageeris asjatundlikult õnnestunud momentidele.

„V a b a M a a“ (A. K.).

„Vanemuise“ lavastus oli igati sümpaatne. Lavastaja Heino Uuli oli üsna edukalt pidanud kinni oma põhimõttest tuua ooperilavastust lähemale sõnalavastusele, lastes inimesi laval mitte ainult laulda, vaid ka mängida.

„Deutsche Zeitung“ (K-n.).

Kui vaatleme etendusi tervikuna, siis tohime nentida, et oli tehtud, hoolimata mõnedest komistustest, hoolsat tööd, nii et tuleb pidada soovitatavaks selle etenduse külastamist.

Tegevustiku elava arengu eest hoolitses H. Uuli. Väljapaistvad olid ka K. Siim-Juuse kostüümid ja V. Haasi dekoratsioonid. Lõpuks olgu tunnustavalt mainitud Ida Urbeli poolt juhutatud maitsekas „Siziliano“.

„MARE JA TA POEG“

„Postimees“ (R. Janno).

Jättes sinkohal kõrvale „Mare“ rahvusliku alavääristuse probleematika, mis lõppeks on maitseasi ja tundeküsimus, peab märkima, et „Mare“ lavateosena ei ole Aino Kalda väärtuslikus toodangus just kõige õnnestunum. Juba näidendi üldstiil on nii kõrgepateetiline ja ilukõneline, et inimlike tunnete käsitus on lahti kistud maisest maakamarast ja viidud nii kõrgepingelisse valdkonda, et ta seedimine kipub nagu üle jõu käima. Laval nimelt, kus sisuline kõrgepinge kipub nii kergesti moonduma ülehoo-vavaks forsseerimiseks nii sõnalt kui mängult.

Lavastuslikult jooksis viimane vaatus otse õudsesse tühjusesse. Kui mõnikond inimest peavad vaatlejale andma Sakala rahva illusiooni, siis on see küll väga palju nõutud! Nii kaotasid massistseenid juba oma arvunappuselt igasuguse mõjukuse, rääkimata sellegi „massikese“ lavalisest distsiplineerimisest, millele ei

KLAVERIVABRIK
JOH. VIHMA
 NIGULA TÄN. 16. OMAS MAJAS
LADU GILDITÄN. 7. TARTUS

ETK VEIN

*Hea maitseb
see küüdat*

„POLARIS“
EESTI KINNITUS-A.-S.

Võtab vastu järgmisi **kinnitusi**: tule-, murdvargus-, veo-,
 väärtsaadete-, kasko- (laevakerede) ja klaasikinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad **kr. 925.000.—**
 Seltsi asutamisest peale on kahjude eest välja makstud üldkokku **kr. 4.700.000.—**

Soliidne edasikinnitus! **Kahjud likvideeritakse viibimata!**

Juhatus asub Tallinnas, Vana Viru 12. Kõnetraat 426-66. Tele-
 gramm-aadress: „Polaris“. Osakond asub Tartus, Suurturg 11.
 Kõnetraat 6-75. Esindajad kõigis linnades ja maakohtades.

TELEF. 12-44 **Söögisaal „ASTORIA“** TELEF. 12-44

KÜÜNI 5, TARTUS

OMANIK K. VIHMA.

KÕIGE KASULIKUM OSTUKOHT
PRAKTILISELE PERENAISELE ON

MAJAPIDAMISTARVETE SUURÄRI
N. H. KODAASOV & POEG

TARTUS, RIIA 43.

TELEF. 6-93.

PARIMAIK KODU- JA VÄLISMAA

- PARFÜÜME JA
KOSMEETILISI AINEID
- KAELA- JA KLEIDIEHTEID
- TUALETT- ARTIKLEID

Prov. JUL. HIMMELHOCH

TARTU, RIIA 1.

*Moedsaim
kondiitriäri Tartus*

J. Lill

Telef. 9-46

*Oma šokolaadi-
ja
martsipanitööstus.*

K.-m.

Johan Peep

**Tartus, Promenadi 2
ja Riia 38.**

Kodumaa droogid
Lõhnaõlid
Kölniveed
Puudrid
Kreemid
Teatritarbed
Habemenoad
Kammid
Peeglid
Seebid
Kummikaubad

== Sidumismaterjal ==
Maalrivärvide-osakond

Kihlussteen
 „Sa ei pea
 abielu
 rikkuma“
 lavastuses
 — L. Lindan,
 K. Taniloo,
 A. Randviir

oldud pööratud kuigi suurt tähelepanu.

„Päevaleht“ (V. Mettus).

Laupäeval tuli „Mare ja ta poeg“ esietendusele „Vanemuiseski“. Neid, kes tunnevad Tartu publikut, ei üllatanud see sugugi, et saal kogu suure kõmu peale vaatamata ei olnud välja müüdnud — kaugeltki mitte. Kohal oli suur hulk kirjandushuvilisi, majanduslikku koorekihti aga ei olnud sugugi näha.

„O.-Ü. Frankenstein ja Ko“ Tartu osakond ei ilmutanud peale anonüümkirjade mingit aktiivsust. Ei olnud näha ka monstrumit ennast ega ta pruutigi. „Trollid“ olid nähtavasti kõik ara südamega tagasi tõmbunud oma maa-alustesse koobastesse, kus ka nende õige koht on.

„V a b a M a a“ (A. K.).

Kui „Maret ja ta poega“ arvustada kui lavateost kunstilisest seisukohast — ja sealjuures mitte asudes mõnele muule platvormile, siis peab igratahes möönma, et see Aino Kalda draama oma vormitiheduses ja kompositsiooniühtluses on paremaid saavutisi meie viimaseaegses draamakirjanduses. Sellepärast tuleb aina rõõmustada, et senistele kallaletungidele vaatamata „Vanemuine“ teda siiski julges lavale tuua.

„TURANDOT“

Printsess Turandoti aine on leidnud käsitlust kahe väga populaarse dramaturgi poolt. Esimesena käsitles seda leidlikult ja virtuooslikult Commedia del'Arte improvisatsiooniteatri dramaturg Carlo Gozzi. Viimase järgi lavastas seda ka Moskva kunsti teatri III stuudio — nüüdne Vachtangovi nimeline teater. Peamiselt „Turandoti“ kaudu leidis see teater enesele tunnustuse ja Vachtangov lavastajana raius oma nime mitte ainult Moskva kunsti teatri ja Vene teatri ajalukku, vaid teatri üldajalukku. Carlo Cozzi järgi käsitab sama ainet ka veel Fr. Schiller, kelle teksti järgi lavastab selle teose esimest korda Eestis „Vanemuine“. Miks „Vanemuine“ jäi

„Uus Eesti“ (J. Sütiste).

Aga see, kes kogu lavastusele hinge ja vere andis, — see oli L. Reiman Mare pingutavas osas. Siin võisime veel kord veeenduda selle näitleja suures andes ja sisemise jõu tagavaras. Ja võib vist eksimatult kinnitada: kui ei oleks meil L. Reimani, poleks võimalik „Mare ja ta poega“ üldse meil lavale tuua selles käsituslaadis. Näidendi kasina sündmustiku ja ilusonaalse teksti elavaks manamine tuleb kanda puhtalt selle näitleja arvele. Aga veel enamgi: dramatiseeringus protestimapaneva Mare jõleda roima suutis Reiman oma psühholoogiliselt varjundatud mänguga laval mitmeti talutavaks muuta.

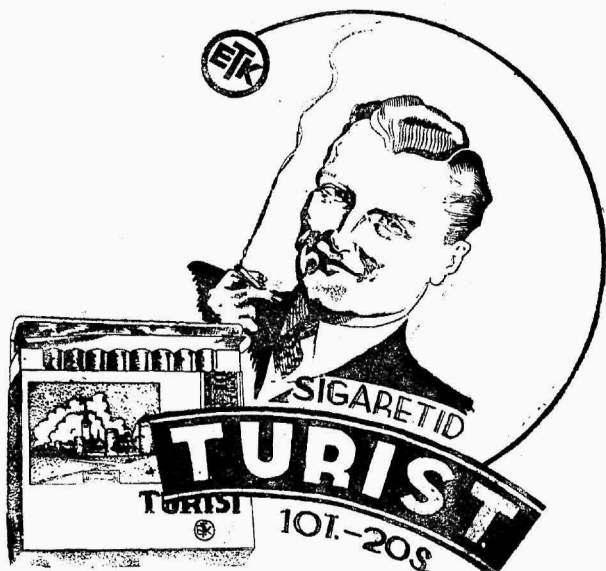
Kokkuvõttes aga mõjus „Mare ja ta poeg“ laval märksa lepitavamalt kui lugedes, vaatamata sellele, et mina isiklikult ei saanud mingit tänapäeva teatrielamust.

Rahvast saal täis. Kohal autor, lilled ja harukordselt palju korralvureid.

KLAVERIVABRIK KARL SAAR

Tallinn, Suur Juhkentali 10-a
Telefon 457-01.

Muusikakunstnik, klaveri-õpetaja, õpilane omandab teadlikult ainult Karl Saare piano, kuna see on varustatud maailma-kuulsa „Schwanderi“ prantsuse double-répétition'i mehhanismiga ja ühtlasi kõla, mängu tundelikkuse, kui ka vastupidavuse poolt üleamatu.

peatuma just F. Schilleri tekstile, kuna ometi just erilise kuulsuse on võitnud Moskva Kunstiteatri III stuudio Gozzi tekstiga? Vastus sellele küsimusele on — lavastuspõhimõtete pärast. F. Schilleri tekst on meie kujutlustele Hii-nast kuidagi lähedam. C. Gozzi tekst oli kirjutatud improvisatsiooniteatri traditsioonidel, milline kasutas väga väheseid väliseid efekte dekoratsioonide ja lavastuse näol, ning millise teatri iseloomustavaks jooneks oli kutseliste teatriinimeste tugev mäng ja improvisatsioon, publiku avaldustele ja vahele- hüüdeile leidlik reageerimine ja ko-hanemisvõime publiku niivoole. Fr. Schilleri tekst on kirjutatud silmas pidades teatrihoonet ja lava-efektide loomise võimalust.

Sama süžeed on käsitanud veel, kuigi episoodidena Shakespeare, Molière ja Moreto.

Turandotist väga kiitvalt kõnelevad ka Hoffmann ja Goethe,

kellede mõlema arvates see teos on õnnelikult valitud paatose ja koomika segu, mis tekitab vaatlejas küllaladast huumori ja kaasakiskuvust. Praegusaja vaatlejat see paatose ja koomika segu muidugi enam ei köida, ent see peab köitma ja valmistama lavastajat, kelle vaatevinklist nähtuna see teos praegusaegses lavastuses peab omandama sootuks erilme. Fr. Schilleri poolt poeedi-esteedi pilguga nähtud Commedia del'Arte jämedad koomilised maskid ilmuvad nüüd lavale lavastajast nähtud kujudena. Uues lavastuses võib omandada uue valguse isegi kesk-kuju „Turandot“, kes Schilleril on mõeldud väga luuleli-sena. Tema kirjeldamata ilu, terav-meelsus võidab kõikide südamed, aga tema halastamatu julmus tõukab teda kõikidest, kes pole pimestatud armastusest tema vastu.

Turandoti tõlke valmistas poetess Marie Under. Lavastab peanäitejuht Karl Otto.

Väljaandja „Vanemuise“ selts.

O.-ü. „Ilutrükk“, Tartu, 1935.

Vastutav ja tegevtoimetaja E. V. Saks.

Hinnata raamatuid kõigile!

Parim eesti kuukiri

„TÄNAPÄEV“

jagab 1936. aasta tellijatele, kes tellimise hiljem 31. I 36. a. meile ära annavad, tellimishind Kr. 3.60 aastas,

SUURPREEMIANA

PARIMAT KIRJANDUST JA UUDISTEOSEID

KR. 500 VÄÄRTUSES.

Jagamisele tulevad:

A. H. TAMMSAARE: Tõde ja õigus I—V 5 komplekti. Ma armastasin sakslast 2 eks.

A. GAILIT: Isade Maa 10 eks Toomas Nipernaadi 10 eks.

J. SEMPER: Risti-rästi läbi Euroopa 5 eks.

DR. J. LUIGA: Päevamured I. II. — 3 kompl.

Poliitil. päevamured I. II. — 3 kompl.

W. REYMONT: Talupojad I. II. III. — 3 kompl.

O. LUTS: Väino Lehtmetsa noorpõlv 10 eks.

R. ROHT: Tsaari ohvitser 5 eks.

A. JAKOBSON: Reamees Mattias 5 eks.

M. RAUD: Kirves ja kuu 5 eks.

K. A. HINDREY: Urmas ja Merike 3 eks.

69 PREEMIAID

101 väärtuslikku raamatut

Kasutage juhust ja andke tellimine kohe!

Preemiaid jagatakse hiljem 15. II 1936. a. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja meie esindajad. Aadress: „TÄNAPÄEV“, Tartus pk. 76, telef. 14-29, posti jooksev arve 22-32.

„Tänapäev“ nr. 9 ilmub 20. skp. Noor-Eesti liikumise 30 a. juubeli ja pühade numbrina 64 lk. kaustas. Kaas kunstnik N. Triik'ilt.

Promenadi 2 _____

E. Kombe saapaäri

_____ Promenadi 2

*Soovitab oma rikkalikust laost kõige
moodsamaid daamide ja härrade*

- *teatri- ja tänavakingi,*
- *kalosse,*
- *botikuid*
- *ja teisi jalanõusid.*

Restoran „ROOM“

Tartus, Suurturg 7

Iga päev rikkalik Rootsi eine k. 11—3 p. l.

Pildiraami- ja
tapetiliistutööstus

K. LUKK

Tartus, Promenadi 4, asut. 1888

Valmistab igas suuruses,
stiilümmargusi ja ovaal-
pildiraame. Kuld-, polituur-
ja vakseeritud pildiraame
ja tapetilliste. Vanade pil-
tide ja raamide restauree-
rimine. Raamitud ja raa-
mimata seinapiltide müük.

Daamide ja härrade

elegantseid kingi

maitsakas ja rikkalikus
valikus leiate alati

JALANÕUDETÖÖSTUSEST

KONSEN

Tartus, Riia t. 18, tel. 12-85.

Laos rikkalik valik kalosse ja
botikuid parimatelt ning tuntu-
matelt vabrikutelt.

SUURES VALIKUS

SOODSATE HINDADEGA

moe-, pudu-, trikoo- ja

PESUKAUPU.

Käsitöötarbeid, DMC ja villaseid lõngu.

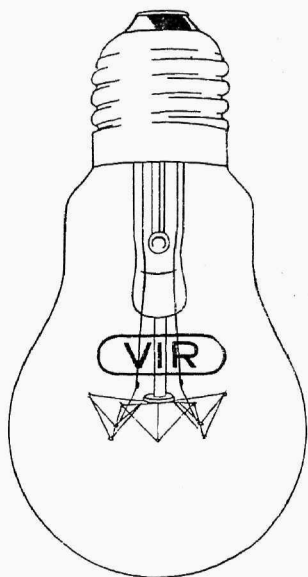

JOH. & R. RAUDSEPP

KÜÜNI TÄN. 5.

TELEFON 1-43.

Hind
15 senti

ALATI SUURES VALIKUS
VIR, PHILIPS,
OSRAM

JA TEISTE VABRIKUTE

ELEKTRIHÕÕGLAMPE

KEEDUNÕUSID, TRIIKRAUDU JNE.

VIDRIK SÄRG

TARTUS, PROMENADI TN. 2, TEL. 78

EN GROS

EN DETAIL

Klaverid
Harmooniumid
Raadioaparaadid

SUURES VALIKUS.
SOODSAD MAKSUTINGIMUSED.

K/M. „TEATER & MUUSIKA“

TARTUS,
KÜÜNI TÄNAV **6**